

Franciaországot akarja felvilágosítani, amely nem érzéktelen, de ismeretéseket kíván. A magyarok háborúellenessége, Tisza, irredentizmus, Rothermere, mind benne van a három lapos cikkben.

André de la Far az első csoport felfogását osztja. Trianont tragédiának nevezi, melynek előjátéka a német tárgyalások. Az utódállamok félrevezetik őt felvonáson át a nagyhatalmakat és függőnylehulláskor Csonka-Magyarország marad itt abszurd helyzetében. A cikk írója megoldást ajánl, a Rothermere-i alapon: átvizsgálni a határokat és visszacsatolni a két millió (?!) elszakított magyart, akik csak zavaróan hatnak a kis-entente testében. Csallóköz, Ipolyság, Érsekújvár, Szatmár-Németi, Nagy-Várad, Arad, Zenta, Szabadka kerülnének így vissza, mert ezen vidékek lakossága 80—95%-ban magyar. Népszavazást kellene tartani, mint *Burgenland*-ban. És ez megtörténhetik a Millérand-féle levél alapján. Akadálya ennek azonban a magyar kormányzat, amelynek uralma alá a demokratikus Cseh-Szlovákia lakói nem kíváncsiak...(?) A trianoni igazságtalanságok nem engedik a fejlődést Pán-Európa felé, — mondja a szerző — pedig: *Sans revision, pas d'Europe. Et, sans Europe, pas de paix...*

A *Plans* is bizonyítéka, hogy mindinkább szaporodnak a szimpátia-hangok mellettünk Franciaországban. Okos propaganda kellene csak, hogy ezt az igazságra hajlamos, de félrevezetett nemzetet javunkra megnyerjük. Az utódállamok tőle függenek... Emlékezzünk Kossuth szavaira: Anglia csak akkor cselekszik, ha érdeke hajtja. Franciaország igen gyakran érzelmei szerint cselekszik.

(Szeged.)

Erdődi József.

CSODABOGÁR.

A „csodabogár” ezúttal — fecske. A lapokban szeptember végén ilyen hírek jelentek meg:

Fűtött kocsiban 30000 bécsi fecskét szállítottak Olaszországba...

A madarakra a bécsi állatvédő egyesület elnöke vigyáz... Auriti bécsi olasz követ fölszólítja az olasz vámhatóságokat... Velencében a madarakat azonnal szabadon engedik... Az állatvédő egyesülethez még mindig ezerszámra hozzák be a fecskéket... A szállítmányokat megismétlik...

Nagyon helyes, de mi lesz azokkal az éhezõ és beteg északi emberekkel, akik számára semmiféle védőegyesület nem tud kieszközölni egy kis déli utazást?

*

A B. H. vasárnapi mellékletében jelent meg egy képsorozat a százhalombattai cigányokról, ezzel a fölírással és mottóval:

Szent Kajafás, milyen karaván...

„Szent Kajafás népe week-endezik...” Szent Kleofás! milyen elírás... És a zsidó főrabbi a szentek sorában.

*

Az Oise-département-ban levő Clermon város bírósága nyolc személynek fizetendő és egyenként 2000 frankot kitevő kártérítésre ítélt két író, akik Maig-nelay község nyolc lakosát oly módon szerepeltették regényükben, hogy mindenki rájuk ismert. Az ítélet megokolása többek között a következőkre hivatkozik:

A szerzőknek kétségtelenül joguk volt témájukat a való életből meríteni. Az allegorikus regények kora lejárt és az elvont típusok nem érdekelnek többé bennünket. Színház és regény realisták lettek és az írók is igényt tarthatnak a szabadságra. De az emberek magánéletét tiszteletben kell tartani és a művész tevékenysége megszűnik azon a ponton, ahol élő személyeket leleplez . . .

Az ítélet veszedelmes precedenset teremt és még szomorúbb, hogy az irodalmi szabadság hazájában történik ilyesmi . . .

LEVELESTÁR.

Miért épült Széphalom? — kérdezik a jubileumi cikkek. És miért pusztult el? Erről nem szólnak. — *Garibaldi* halálának ötvenéves fordulójára készülnek az olaszok. De nem úgy, ahogy nálunk szoktak jubileumokat rendezni: elnöki megnyitókkal, ujságcikkekkel, önképzőkori értekezésekkel. Kiadják kritikai gondozásban Garibaldi emlékiratait. — *Tihanyi ekhó*. A biológiai intézet nem kerül többé, mint egy színész a Nemzeti Színházban — mondotta Ernszt Sándor kultuszminiszter. Ez a nyilatkozat meg kell, hogy nyugtassa azokat is, akik a nagyhangú demagógiától jogosan féltik a magyar kulturintézményeket. — *Máriusz*. Egy új francia darab, amelyen sírni is, nevetni is lehet. Az örök elvagyódás tragikomédiája, gyors vázlatban, néhol zseniális színekkel. Megint a franciák-é a jövő? Övék az emberismeret és a színpadi virtuóztatás? — *Petőfi-nyomok Ady költészetében*. Köszönjük az értékes anyagot, amely az Ady-filológiának alapvető dolgozata lenne, — ha lehetne egy ilyen terjedelmes tanulmány kiadására vállalkozni. — *A lángész*. Ugylátszik Berczeli Anzelm Károlynak ugyanaz a sorsa, mint a darabja hősének: nem veszik észre, nem ismerik föl a tehetségét, elpusztul. Egy író, aki nem szórakoztató mesét keres, hanem a legmélyebb problémákhoz nyúl és felelni akar a legnagyobb kérdésekre: mi az ember sorsa és végzete az élet előtt, a földön és a halál után? . . . — *Szellemtörténet*. Ma már a veréb is szellemtörténésznek csirpeli magát. És azok beszélnek folyton róla, akik nem csinálnak szellemtörténetet, akik csinálják, azok hallgatnak. Ők az igazi szellemtörténészek. És az, hogy a „vita“ hullámai már a hirlapokig eljutottak: maga is szellemtörténeti jelenség.